

дискурсу, представлених на офіційному веб-сайті <http://mova.info>): кваліфікаційна робота магістра з перекладознавства. Київ: КНЛУ, 2019. 106 с.

3. Сизоненко Н. М. Структурний, семантично-мотиваційний, візуальний параметри найменувань кондитерських виробів ТМ «Домінік». URL: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/320/8713/18214-1?inline=1>

4. Скорук І. Д. Курсова та дипломна роботи з ономастики: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Луцьк: Вежа-Друк, 2014. 296 с.

5. Шестакова С. О. Семантична мотивованість прагмонімів (на матеріалі власних назв меблів). URL: [https://repo.snau.edu.ua/bitstream/123456789/3984/1/Шестакова С. О. Семантична мотивованість.pdf](https://repo.snau.edu.ua/bitstream/123456789/3984/1/Шестакова_С._О._Семантична_мотивованість.pdf)

Тамара Колба,

Волинський національний університет імені Лесі Українки.

Науковий керівник:

канд. філол. наук, доц. Наталія Цьолик

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ УТВОРЕННЯ ФОРМ МИНУЛОГО ЧАСУ ДІЄСЛІВ У ПОЛЬСЬКІЙ МОВІ ДЛЯ НОСІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Тема граматики польської мови залишається важливою для українців, які її вивчають. Хоча є певна схожість з українською, все ж виникають труднощі, наприклад, у відмінюванні іменників, числівників і займенників, а також у творенні умовного й наказового способу дієслів. Помилки часто трапляються через перенесення правил української мови на польську. Однією із складних тем у польській граматиці для українців є творення минулого часу дієслів. Для кращого розуміння різниці відмінювання дієслів у минулому часі в українській та польській мовах пропонуємо розглянути правила й приклади.

Для того, щоб утворити форму дієслова минулого часу в українській мові нам необхідно від інфінітиву забрати суфікс *-ти*, додати суфікс *-л* з відповідним закінченням, яке виражатиме рід і число особи, яка виконувала дію. Наприклад для утворення минулого часу дієслова читати, забираємо суфікс *-ти* й отримуємо форму *чита*, до цієї форми додаємо суфікс *-л* – *читал*. Якщо утворюємо дієслово жіночого роду додаємо закінчення *-а* – *читала*, середнього *-о* – *читало*, чоловічого – видозмінюємо *-л* на *-в*, і отримуємо – *читав*. Для творення форми множини дієслова у формі минулого часу до основи *читал* додаємо закінчення *-и* – *читали*. Обов'язковим є вживання займенника чи назви особи, предмету, який виконує дію, поруч з дієслівною формою минулого часу. Тому що дієслівна форма минулого часу в українській мові виражає лише рід й число, але не особу. Таким чином, наприклад, дієслівна форма минулого часу чоловічого роду однини – *читав* може поєднуватись з трьома особами: я, ти, він – **Я читав цю газету ще 2 тижні тому. Скільки часу ти читав цю книгу? Чому він не читав моїх повідомлень?** Як бачимо, у реченнях дієслово інформує про рід та число, займенник поруч з дієсловом – про особу, яка виконує дію.

Творення й відмінювання дієслів у минулому часі в польській мові є дещо відмінним у порівнянні з правилами української мови. Різниця полягає в тому, що дієслівна форма минулого часу в польській мові має складнішу форму, бо вказує не лише на рід та число, але також і на особу, завдяки особовим закінченням. Для прикладу візьмемо дієслово *czytać*, подібно, як і в українській мові від дієслова забираємо суфікс *-ć* (який відповідає українському *-ти*), додаємо суфікс *-ł* або *-l* (для форм множини чоловічоособового роду). До отриманої форми дієслова *czytał* додаємо особове закінчення: *-em, -eś, -am, -aś, -a, -o, -uśmy, -uście, -u*; в чоловічоособовому роді множини – *-iśmy, -iście, -i*. Завдяки особовим закінченням поруч з дієсловом можемо не вживати займенника, який вказував би на особу, що виконує дію. Наприклад, замість ***Jaczytałam ten artykuł przez 15 minut.*** –кажемо ***Czytałam ten***

artykuł przez 15 minut. – тому що особове закінчення *-am* вказує не лише на жіночий рід, але й на те, що дію виконує перша особа однини – я.

Власне, через відсутність в українській граматиці особових закінчень у формах минулого часу дієслів, українці калькують правила української мови на польську, тому часто замість *Czytałaś zemną tę wiadomość.* – чуємо: *Ty czytał ze mną tę wiadomość.* – що є граматичною помилкою.

Існує ще одна відмінність: в українській мові дієслова минулого часу множини не мають роду, натомість у польській мові множина має два роди: чоловічоособовий (*męskoosobowy* та нечоловічоособовий (*niemęskoosobowy*). Це вказує на те, що при творенні минулого часу дієслів множини польської мови маємо не три можливі форми, а шість. Для форм минулого часу множини нечоловічоособового роду до *czyta* додаємо суфікс *-ł* і закінчення *-yśmy, -yście, -y*, наприклад: *Czytaliśmy całą wieczór, nierozmawiając ze sobą.* Для форм минулого часу множини чоловічоособового роду до основи *czyta* додаємо суфікс *-ł* і закінчення *-iśmy, -iście, -i*, наприклад *Czytaliście już to ogłoszenie.*

Робимо висновок, що граматика української мови й польської мови є подібними, але не ідентичними. При вивченні граматики польської мови українцям слід звертати особливу увагу на відмінності, які існують у порівнянні з граматикою української мови, не припускаючись калькування, яке часто стає причиною помилок у мовленні та на письмі.

Список використаної літератури

1. Слюсар О. Польська мова : Підручник. Чернівці: Видавничий дім «Букрек», 2011. 302 с.
2. Łuczyński E. Akwizycja gramatyki języka polskiego. *Psychologia rozwojowa.* 2010. t. 15, №1. S. 9-18.
3. Małecki A. Gramatyka języka polskiego większa. Lwów: Nakładem autora, 1863. 427 s.